

Drs. E. den Hertog

Specialist interne geneeskunde der gezelschapsdieren Medisch Centrum voor Dieren AniCura, Amsterdam

internist@mcvoordieren.nl

CHRONISCHE DARMZIEKTEN BIJ DE HOND

Darmbewegingen

De darmen stuwen het voedsel voort door bewegingen. Naast zijn functie in de spijsvertering speelt het darmstelsel een belangrijke rol in de waterhuishouding. Nagenoeg 99% van het water dat in de voedselbrij aanwezig is, wordt tijdens de passage door het darmstelsel geresorbeerd. De wateropname vindt in de dunne darm plaats. De grootste netto waterresorptie geschiedt echter in de dikke darm, omdat de dunne darm water resorbeert, maar ook vocht uitscheidt.

Het normale evenwicht tussen opname en uitscheiding van water op darmniveau kan zodanig verstoord worden dat diarree ontstaat. Door de verstoorde balans, neemt de vullingsdruk in de darmen toe, waardoor hypermotiliteit van de darm ontstaat. Hierbij kunnen heel pijnlijke darm spasmen (darmkrampen) ontstaan.

Acute diarree

Diarree kan beschouwd worden als een natuurlijk eliminatiemechanisme van het lichaam voor schadelijke stoffen in het maagdarmkanaal. Acute diarree geneest vaak weer vanzelf. Bij diarree is meestal sprake van een combinatie-effect van versnelde passage en verstoorde resorptie/secretie van de darm. Bij de behandeling kan je vaak de oorzaak (een virusje, iets verkeerd gegeten) niet behandelen, en moet je vooral de symptomen behandelen. Hierbij is vocht (rehydratie) vaak veel belangrijker dan medicijnen.

Chronische diarree (of steeds terugkerende diarree)

Als de diarree lang aanhoudt, of steeds terugkomt, is nader onderzoek aan te raden. Ontlastingonderzoek op parasieten, bloedonderzoek, echo, een testdieet en endoscopie van de darmen zijn dan vaak nodig. Het testdieet is nodig om een voedselovergevoeligheid en –allergie vast te stellen. Bij voedselovergevoeligheid, maar ook bij chronische darmontsteking IBD, kan een hypoallergeen dieet als onderhoudsdiëet gegeven worden.

Een eliminatiedieet

Een eliminatiedieet is een dieet dat wordt gebruikt bij het opsporen van voedselallergie of voedsel overgevoeligheid. Daarbij worden gedurende enige tijd (vaak 4 tot 6 weken) alle voedingsmiddelen vermeden waar de hond of kat mogelijk overgevoelig voor kan zijn. Het dieet is daardoor behoorlijk streng. Wanneer de klachten in deze periode verdwijnen of sterk verminderen, is de kans groot dat (een deel van) de oorzaak van de klachten gezocht moet worden in een allergie of intolerantie voor bepaalde stoffen in de voeding.

Als test dieet kunnen 3 soorten dieet gebruikt worden:

- Een zelf te bereiden dieet (gekookt vlees met aardappel, rijst, tapioca of pasta). Je bepaalt samen met de eigenaar welk vlees het moet zijn. Meestal een rare diersoort, die de hond of kat nog nooit heeft gegeten (kangoeroe, struisvogel, hert)
- Een dieet met één eiwitbron, één vleessoort dus. Er zijn niet-complete diëten op de markt die toegepast kunnen worden in een eliminatiedieet (zoals *Trovvet® unique protein*). Ook kun je *Sanimed® clinical choice pure duck* gebruiken, dit is wel een compleet dieet.
- Een dieet op basis van gehydrolyseerde eiwitten, bijvoorbeeld *Royal Canin anallergenic*.

Na het testdieet

Als met een eliminatiedieet is gebleken dat een hond allergisch / overgevoelig is voor iets in de voeding, kan gekeken worden of de klachten weg blijven als de hond wordt overgezet op een compleet hypoallergeen voer (onderhoudsdiëet).

Als er geen verbetering is opgetreden, zal verder onderzoek gedaan moeten worden: Ontlastingonderzoek op parasieten (ontlastingmonsters van 3 achtereenvolgende dagen!), bloedonderzoek (incl vitamine B12), evt een echo, vaker een endoscopie van de darmen zijn dan nodig. Er kunnen dan ziektes als worminfecties, IBD, PLE, of EPI gevonden worden.

Verder onderzoek doen als de diarree steeds terug blijft komen

IBD

De meest voorkomende oorzaak van chronische diarree bij de hond is een overactief afweersysteem in de darm. We noemen dit inflammatory bowel disease (IBD, ontstoken darmziekte). Je hebt verschillende vormen hiervan, die we met een endoscopie kunnen vaststellen. De behandeling bestaat uit het aanpassen van het dieet en vaak ook medicijnen die de afweer onderdrukken (bv. metronidazol, prednisolon, cyclosporine, chlorambucil, azathioprine, sulfasalazine).

PLE

Bij protein losing enteropathy wordt vaak intestinale lymphangiectasie (gestuwde lymfvaten) gevonden in de darmbiopten. Bij lymfangiectasie kan een vetarm dieet extra helpen en zelfs geïndiceerd zijn. Vet in de voeding wordt in het lichaam gebruikt als brandstof. Vet kan ingedeeld worden in LCT-vet (=lange keten vetzuren) en MCT-vet (=middellange keten vetzuren). Het LCT-vet wordt vanuit de darmen via de lymfe

naar het bloed getransporteerd. Het MCT-vet wordt vanuit de darmen rechtstreeks in het bloed opgenomen. MCT-vet wordt dus niet via de lymfe vervoerd, LCT-vet wel. Door minder van dit LCT-vet in de voeding te doen, kan de productie van lymfe verminderd worden waardoor minder lekkage (van onder andere vet) optreedt.

EPI

Bij exocriene pancreas insufficiëntie (EPI) is een extreem vetarm dieet niet perse nodig, wel moet het goed verteerbaar zijn en zeker niet rijk aan vezels. Vaak wordt geadviseerd twee keer zoveel voer te geven als normaal voor onderhoudsniveau nodig zou zijn. Pancreasenzympreparaten worden gebruikt bij pancreasinsufficiëntie en imiteren het effect van de exocriene pancreas. Verschijnselen van EPI zijn chronische dunne darm diarree, polyfagie (veel eten), vermageren, toegenomen faecesvolume, lichtgekleurde faeces en soms pica (allerlei rare dingen eten) en coprofagie (poep eten). Verteringsonderzoek van de faeces kan een sterke aanwijzing geven. Bevestiging van de diagnose vindt plaats middels bloedonderzoek (TLI-test). Pancreas-enzymen dienen in poedervorm te worden toegediend. Tabletten zijn door de hogere doorloopsnelheid door het korte maagdarmkanaal bij de hond ongeschikt.

Vitamine B12

Vitamine B12 wordt in het laatste gedeelte van de dunne darm opgenomen. Voor een goede opname is een co-factor nodig die door de pancreas gevormd wordt. Bij exocriene pancreas insufficiëntie en bij darmziekten is er dus snel sprake van vitamine B12 deficiëntie. Een tekort aan vitamine B12 zelf kan weer leiden tot maagdarmproblemen en de genezing van een darmziekte in de weg staan. Suppletie is daarom vaak nodig. Het heeft uiteraard niet zoveel zin om het oraal te geven in deze gevallen, dus zal het via injecties moeten worden toegediend.

Colitis

Bij dikke darm problemen is het vaak nuttig om te zorgen voor extra vezels in de voeding. Dit kan door een vezelrijk dieet te geven. Veel vezelrijke diëten (vermageringsdiëten), zijn echter slecht verteerbaar en dus niet ideaal voor darmpatiënten. Je kunt dan beter een goed verteerbaar (maagdarm-) dieet geven en daar vezels los aan toevoegen. Bv psyllium-vezels (Isogel®).